

REFERAT

Asupra tezei de doctorat

„SECURITATEA ENERGETICĂ ȘI MANAGEMENTUL RESURSELOR LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI XXI. ROMÂNIA ÎN CONTEXT EUROPEAN ACTUAL”

elaborată de doctorandul **BODE LUCIAN - NICOLAE** în vederea obținerii titlului științific de doctor în **relații internaționale și studii europene**.

Subsemnatul _____, profesor universitar doctor la

, numit prin Decizia DIRECTORULUI CSUD al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca nr. 15 159 din 7 septembrie 2018, membru referent, în comisia pentru susținerea publică a tezei de doctorat cu titlul „**Securitatea energetică și managementul resurselor la începutul secolului XXI. România în context european actual**”, elaborată de doctorandul **Lucian-Nicolae BODE**, am constat, în urma evaluării lucrării depuse, că îndeplinește toate condițiile pentru susținerea publică.

Analiza atentă a lucrării mi-a permis să formulez următoarele aprecieri generale, analitice și respectiv, concluzii finale.

I. APRECIERI GENERALE

Tema tezei de doctorat este de o importanță și actualitate deosebită, întrucât investighează oportunitățile, instrumentele și poziționarea strategică a României în vederea asigurării securității energetice naționale și regionale. În sprijinul acestei idei, doctorandul precizează: „Demersul de față se bazează pe intenția de a materializa următorului obiectiv de cercetare: Determinarea celor mai oportune și eficiente instrumente și poziții pe care trebuie să le adopte România în viitor pentru a participa la asigurarea securității energetice la nivel național și la nivelul Uniunii Europene”. Chiar dacă tema aleasă este complexă, doctorandul a reușit să surprindă, într-o manieră exhaustivă, aspectele teoretice și empirice supuse studiului. De altfel, lucrarea de față dovedește că domnul **Lucian-Nicolae BODE** a reușit să realizeze o cercetare științifică valoroasă, ce surprinde prin claritatea, rigurozitatea și sistematizarea informațiilor expuse. Lucrarea este cu atât mai interesantă, cu cât domeniul ales pare, cel puțin la prima

vedere, mai puțin abordat și prea tehnic. Pe tot parcursul cercetării doctorandul demonstrează aptitudini analitice avansate și reușește să combine, în mod fericit, noțiunile teoretice cu rezultatele practice obținute în vederea formulării și susținerii propriilor idei și concluzii. În acest context, teza de doctorat **„Securitatea energetică și managementul resurselor la începutul secolului XXI. România în context european actual”** reprezintă o lucrare complexă, valoroasă și de referință în domeniu.

Teza de doctorat care se susține astăzi, public, se întinde pe 220 de pagini și cuprinde 5 capitole, 24 subcapitole, 20 paragrafe, 3 alineate, 6 pagini de concluzii, precum și o bibliografie ce depășește 21 de pagini.

Apreciem că teza de doctorat reprezintă un valoros demers științific, ce se evidențiază prin următoarele:

1. Cercetarea este substanțială întrucât studiază tematica aleasă pe baza conceptelor teoretice, a legislațiilor aplicabile, a procedurilor și practicilor la nivel european, dar și din România;
2. Studiile de caz sunt abordate într-un mod firesc, deductiv, de la general la particular, de la concepte, premise, modele teoretice, instrumente de cercetare, la particularizări și concretizări în domeniul ales spre cercetare, cum ar fi, tabele, figuri și imagini;
3. Analizele și rezultatele prezentate de doctorand, în prezenta teză de doctorat, au fost obținute prin utilizarea unor instrumente și metode de cercetare clasice și moderne, deja consacrate în literatura de specialitate;
4. Surprinde pe tot parcursul lucrării claritatea și profunzimea analizelor, meticulozitatea și răbdarea de care dă dovadă doctorandul;
5. Rigoarea științifică și studiul aprofundat i-au permis doctorandului să realizeze 6 pagini de concluzii bine argumentate.

II. APRECIERI ANALITICE

Aprecierile analitice, pe capitole și criterii de evaluare, desprinse din evaluarea lucrării cu titlul **„Securitatea energetică și managementul resurselor la începutul secolului XXI. România în context european actual”**, elaborată de doctorandul **Lucian-Nicolae BODE**, concordă cu aprecierile generale și relevă capacitatea autorului de sintetizare și demonstrare a opiniilor, a concluziilor și propunerilor formulate.

După studierea amănunțită a tezei de doctorat se poate constata, cu ușurință, că există o corelație bună între titlul tezei, structura și conținutul acesteia. Cuprinsul și conținutul tezei sunt în concordanță cu obiectivele asumate și propuse de doctorand în Introducere – paginile 3-6, dar și cu specializarea de doctorat urmată de doctorand.

Este de remarcat că doctorandul își dezvoltă cercetările în raport cu tendințele actuale în domeniu, tema fiind extrem importantă, fiindcă se raportează atât la problemele de securitate energetică cu care se confruntă statele Uniunii Europene, dar și la oportunitățile de dezvoltare ale acestora.

Teza de doctorat este structurată pe 5 capitole, la care se adaugă introducerea, concluziile și bibliografia.

Primul capitol este unul introductiv și reflectă preocupările doctorandului *Considerații teoretice generale privind securitatea energetică*, reflectă principalele noțiuni de teorie a securității energetice, pornind de la o analiză a stadiului cunoașterii, încercând să furnizeze delimitările conceptuale necesare utilizării corecte a noțiunilor. Astfel, după cum arată și doctorandul: „s-au identificat și prezentat eforturile de definire a conceptului analizat, dimensiunile pe care acesta le prezintă, parametrii funcționali (cei 5S / cei 4A), ca mai apoi să fie identificate principalele riscuri, vulnerabilități și amenințări la adresa securității energetice”.

Capitolul al doilea, *Managementul resurselor și dezvoltarea durabilă din perspectiva securității energetice*, completează aspectele teoretice: cercetează relația între conceptele de management al resurselor și dezvoltarea durabilă, identificând eforturile de definire, principalele dimensiuni, actorii implicați în utilizarea instrumentelor aferente, principalele procese și beneficiarii, toate acestea prin prisma securității energetice.

În capitolul al treilea, intitulat *Securitatea energetică la nivelul Uniunii Europene – între interese naționale și eforturi comune*, se face o radiografie a climatului european existent, atât din perspectivă istorică, cât și geostrategică, în vederea asigurării securității energetice și pentru formularea de politici energetice coerente. Cea de-a doua parte a capitolului analizează strategia europeană pentru securitate energetică, dar și relația cu alte structuri (NATO) sau state din regiune (RUSIA).

Cel de-al patrulea capitol, *Implicațiile securității energetice europene asupra altor sectoare și a comunității în general*, reflectă importanța energiei ca instrument de negociere între statele

europene și Rusia. În continuare se prezintă relația Uniunii Europene și NATO, în calitate de partener strategic și Rusia, ca principal furnizor extern de resurse.

Ultimul capitolul, denumit *România. Trecut, prezent și viitor din perspectiva securității energetice și a dezvoltării durabile*, se dorește a fi un capitol mai aplicat, un studiu privind disponibilitatea resurselor și a producției de energie, a evoluției consumului și a cadrului legislativ și instituțional. Apreciem situațiile/datele statistice prezentate de doctorand, dar opinăm că ar fi fost mult mai utilă o cercetare calitativă, bazată pe analiza datelor, din care să remarcăm mai mult contribuțiile individuale ale doctorandului decât ale altor cercetători. Mai apoi, se încearcă, așa cum precizează și autorul, „aducerea în prim-plan a principalelor interese și divergențe politice, strategia energetică națională cu scopul principal de a contura o imagine cât mai clară asupra poziției și rolului României în contextul european al securității energetice”.

Secțiunea destinată concluziilor este una succintă, dar valoroasă, întrucât surprinde majoritatea ipotezelor supuse cercetării, dar considerăm c-ar fi fost extrem de utilă prezentarea onestă a limitelor cercetării și a direcțiilor ulterioare de cercetare.

Pe parcursul lucrării, doctorandul dovedește stăpânirea corespunzătoare a metodelor de cercetare folosite, iar datele și informațiile utilizate sunt relevante. Din punct de vedere metodologic, domnul **Lucian-Nicolae BODE** a folosit un set de complexe metode de culegere și analiză a datelor dintre care amintim: analiza documentelor, observația, analiza de conținut, etc. Din studiul lucrării se mai pot identifica și alte instrumente de cercetare utilizate, cum ar fi experimentul, pe care doctorandul, din păcate, nu le-a valorificat la nivelul așteptat. Informațiile utilizate pe parcursul cercetării provin din raportări ale unor instituții publice (Eurostat, Institutul Național de Statistică, Comisia Europeană, Banca Mondială, OECD, Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei, Academia Română) sau din cercetări individuale.

Premisele cercetării au fost atent fundamentate în raport cu obiectivele formulate, iar rezultatele cercetării sunt consistente și bine conturate.

Documentarea bibliografică este corespunzătoare, dovedită atât prin numărul surselor bibliografice, cât și prin calitatea lor. Bibliografia este amplă și diversă cuprinzând cărți și articole consacrate pe plan național și internațional, dar și legislație, documente publice, baze date și pagini web. Citările frecvente dovedesc o bună documentare și o profundă înțelegere a

literaturii de specialitate, atât românească cât și străină. Recomandăm revizuirea și completarea conform rigorilor științifice a titlurilor din bibliografie: unele nu sunt complete – *Lamon, Alex, Three types of economic resources: Factors of production* ; *Federația Națională Mine – energie, Strategia de securitate energetică și politică energetică*; altele se repetă – *Youngs, Richard, Energy security. Europe's new foreign policy challenge, London, New York, Routledge, 2009.*

După cum se poate vedea și din bibliografia anexată lucrării, dar și din lista de lucrări prezentată la dosar, doctorandul a depus unele eforturi pentru a-și valida și valorifica rezultatele cercetării, dar fără a publica materiale științifice remarcabile.

III CONCLUZII FINALE

În întregul său, teza de doctorat elaborată de doctorandul **Lucian-Nicolae BODE**, în vederea obținerii titlului științific de doctor în **relații internaționale și studii europene** reprezintă un material care corespunde exigențelor și criteriilor sistemului actual de evaluare privind elaborarea de lucrări științifice, pentru conferirea titlului de doctor în științe.

Având în vedere aprecierile generale și analitice, precum și concluziile finale inserate în prezentul referat, apreciem că teza de doctorat cu titlul „**Securitatea energetică și managementul resurselor la începutul secolului XXI. România în context european actual**” îndeplinește toate condițiile de fond și formă pentru a fi admisă în vederea acordării domnului **Lucian-Nicolae BODE** a titlului științific de doctor în domeniul relații internaționale și studii europene.